

Archeologický výskum: Liptovská Mara II-Rybníky

Druh a financovanie výskumu: systematický výskum riešený s podporou vlády Slovenskej republiky

Rok výskumu: 2008

Druh lokality: sídlisko

Vedúca projektu: Lucia Benediková

Spolupracovníci: Karol Pieta, Bohuslav Sebesta, Martin Bartík, Shehab A. H. Shehab, Martina Zaujecová, Marek Tomo, študenti Katedry archeológie UKF Nitra a Katedry archeológie UK Bratislava

Archeologický výskum v polohe Rybníky v rokoch 2004, 2005 a 2008 v Liptovskej Sielnici-Liptovskej Mare nadviazal na predchádzajúce aktivity Archeologického ústavu SAV trvajúce od roku 1965 zamerané na výskum sídliskovej aglomerácie pozostávajúcej z opevneného refúgia a obetiska na Havránku (poloha I) a 6 neopevnených osád (II - VII) na jeho svahoch. V polohe Rybníky (sídlisko II) sa intenzívnymi výskumami v 90. rokoch 20. storočia (odkryv plôch 1 a 2) podarilo doložiť kontinuálne osídlenie od strednej doby laténskej do záveru staršej doby rímskej (3. stor. pred n. l. - 2. stor. n. l.). Výskum plochy 3 (od roku 2004) umiestnenej na výraznej terase na svahu kopca Havránok si kládol za cieľ overiť výsledky predchádzajúcich výskumov a pomocou inej metodiky odkryvu archeologických situácií (kontexty) precizovať možnosti datovania a interpretácie sídliskových súvrství v pre archeológiu náročnom horskom teréne. V troch sezónach (posledná sa realizovala v roku 2008 práve s finančnou podporou vlády Slovenskej republiky) sa skúmala plocha 15 x 20 m, zatiaľ do hĺbky 2 m, miestami až 3 m. Výskum poskytol dôkazy o využití tejto terasy od záveru strednej doby laténskej do konca staršej doby rímskej. Záver strednej doby laténskej však nemusí byť najstarším horizontom osídlenia na tomto mieste, pretože hĺbkové rezy v rámci a v blízkosti plochy 3 ukazujú na prítomnosť starších kultúrnych vrstiev. Z doterajších výsledkov je zrejmé, že od záveru strednej doby laténskej a v neskorej dobe laténskej sa v tejto časti terasy nachádzali hospodárske usadlosti, ktorých dispozičné riešenie sa v priebehu času, prirodzene, menilo. V staršej dobe rímskej došlo zrejme k zmene využitia priestoru (asi v súvislosti s celkovými zmenami sídliskovej štruktúry na severnom Slovensku), kedy riadne usadlosti strácali svoj význam, terasa sa dostávala na okraj sídelného záujmu a postupne sa využívala len na hospodárske účely (záhrady ?, polia ?). Po vyhodnotení materiálu sa tento obraz môže zmeniť; v každom prípade sa dajú očakávať detailnejšie poznatky a možnosti precíznejšej rekonštrukcie využitia priestoru a jeho zmien. Vzhľadom na prítomnosť starších súvrství je žiaduce, aby výskum pokračoval aj v budúcnosti.

